

Friskolornas vinster i Stockholms stad

Studiens ansats och avgränsning

Vi har granskat hur de största friskolekoncernerna i Stockholms stad använder sina resurser och vilka ekonomiska resultat de gör. Målet är att ge en bild av hur stora vinster som tas ut ur skolverksamheten och sätta dem i relation till lärartäthet och möjliga personalresurser. Fokus ligger på grund- och gymnasieskolor som drivs av de största friskolekoncernerna i Sverige och som har verksamhet i Stockholms stad.

Datakällor

Följande datakällor har använts i analysen:

1. Senast publicerade årsredovisningar och koncernredovisningar för de största friskolekoncernerna, i syfte att inhämta uppgifter om rörelseresultat, avskrivningar, rörelsemarginal samt elevantal var möjligt.
2. Elevstatistik från Friskolornas riksförbund, publicerad i februari 2024, avseende det totala antalet elever per koncern på nationell nivå.¹
3. Skolverkets personal- och elevstatistik, avseende antal elever och antal lärare vid friskolekoncernernas skolor i Sverige och i Stockholms stad samt motsvarande uppgifter för stadens kommunala skolor.²
4. Stockholms stads genomsnittliga kostnad per lärare

Urval av friskolekoncerner

Urvalet av friskolekoncerner baseras på deras storlek mätt i antal elever samt deras närvaro i Stockholms stad. Endast koncerner med ett betydande elevunderlag och med verksamhet inom grund- och/eller gymnasieskola har inkluderats.

Granskade koncerner är således:

- AcadeMedia AB
- Internationella Engelska Skolan i Sverige AB
- Kunskapsskolan i Sverige AB
- Edukatus Alliance AB / Thorengruppen AB
- Jensen Education College AB
- Atvexa AB
- Cedergrenska AB
- Lärandegruppen i Sverige AB
- Watma Education AB
- Raoul Wallenbergskolorna AB
- Futuraskolan AB

¹ <https://www.friskola.se/paverkansarbete/de-storsta-friskolehuvudmannen/>

² <https://www.skolverket.se/statistik-och-utvarderingar/statistik-om-forskola-och-skola/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokD&niva=H&omr=relation&uttag=null&filter=1&lan=01&kom=0180&hmtyp=a&verkform=21>

Beräkning av vinst per elev

Vår beräkning av vinst per elev bygger på senast redovisad EBIT/EBITDA samt antal elever enligt den senast tillgängliga koncernredovisningen för de skolkoncerner som ingår i sammanställningen. I de fall där antal elever inte framgår av koncernredovisningen har vi utgått från statistik från Friskolornas riksförbund.

För några koncerner har vi istället utgått från den senaste publicerade årsredovisningen för det rörelsedrivande dotterbolag som bedriver skolverksamheten i Sverige, för att rensa för effekten av andra slags verksamheter än skolverksamhet. I de fall det har varit betydande omstruktureringar i koncernen som försvårar analysen har vi utgått från föregående års- eller koncernredovisning. För att uppskatta den genomsnittliga vinsten per elev har följande formel använts:

Vinst per elev (EBIT / EBITDA)

$$\frac{\text{Vinst}}{\text{Elevantal}} = \text{Genomsnittlig vinst per elev}$$

Uppskattning av vinst i kommunen

För att uppskatta hur stor del av koncernernas totala vinst som kan hänföras till verksamheten i Stockholms stad har den genomsnittliga vinsten per elev multiplicerats med antalet elever bosatta i Stockholms kommun inskrivna vid koncernernas skolor.

$$\begin{aligned} &\text{Genomsnittlig vinst per elev} \times \text{elevantal bosatta i Stockholms stad} \\ &= \text{uppskattad vinst i Stockholms stad} \end{aligned}$$

Motsvarande lärarantal räknades ut genom att dividera vinsten med den genomsnittliga kostnaden för en lärare i kommunen.

$$\frac{\text{uppskattad vinst i Stockholms stad}}{840\,000} = \text{antal lärartjänster motsvarande vinsten}$$

Analys av lärartäthet

Lärartäthet har beräknats som antalet elever per lärare. Uppgifter om antal elever och antal lärare har hämtats från Skolverkets statistik för både grund- och gymnasieskola, exklusive förskoleklass. Lärartätheten har beräknats separat för friskolekoncernernas skolor och för Stockholms stads kommunala skolor.

$$\begin{aligned} &\frac{\text{Elevantal i grund och gymnasieskola}}{\text{Lärarantal i grund och gymnasieskola}} \\ &= \text{Antal elever per lärare i grund och gymnasieskola} \end{aligned}$$

Resultat

Resultatet visar att friskolekoncernernas skolor i Stockholms stad, sett till EBIT, går med cirka 200 000 000 kr i vinst per år, vilket motsvarar den ungefärliga kostnaden för nästan 250 lärartjänster. Motsvarande resultat för EBITDA är omkring 450 000 000 kr i vinst per år, vilket motsvarar den ungefärliga kostnaden för 535 lärartjänster. Det går även att konstatera att friskolekoncernernas skolor i kommunen har sämre lärartäthet, med, i genomsnitt har 15,8 elever per lärare, medan motsvarande siffra bland de kommunala skolorna i staden är 13,4 elever per lärare.